

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

З
НАУКОВІ
КАДРИ

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXVI

№ 34 (1017)

5 ГРУДНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

ДЕНЬ РАДЯНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

День Конституції СРСР — велике всенародне свято в Країні Рад. В Основному Законі нашої держави, в кожній його статті відображено справжнє народовладдя, втілені великі ідеї Леніна про соціалістичну демократію. В. І. Ленін відзначав, що соціалізм — жива творчість народу, коли люди самі створюють нове життя, самі керують країною.

На власному досвіді робітники і селяни переконались, що Радянська влада — це влада трудящих, влада мільйонів. Перед усім людством демонструє свої переваги соціалістичний лад: він створив і забезпечив умови всім членам суспільства для вільної, плідної праці, для відпочинку, для безперешкодного доступу до знань, всебічного розвитку творчих здібностей.

Виконуючи заповіді В. І. Леніна, Комуністична партія всіляко турбується про зміцнення нашої держави, про постійне удосконалення і розширення соціалістичної демократії. Це головний напрямок політичного розвитку радянського суспільства на шляху

до комунізму. Розвиток соціалістичної демократії широко і різноманітно виявляється в зростанні ролі Рад, профспілок, різних масових організацій в господарському і культурному будівництві; в розгортанні виробничої демократії на заводах, фабриках, будовах; в трудовому соціалістичному змаганні. Мудре керівництво ленінської партії, яка складає ядро всіх державних і суспільних організацій, лежить в основі розвитку нашої соціалістичної демократії, є запорукою неупинного руху радянського народу до комунізму.

Наполегливо домагаючись виконання п'ятирічного плану, високих виробничих зобов'язань у змаганні за гідну зустріч ХХІV з'їзду партії, радянські люди збагачують своє суспільне багатство, підвищують матеріальний рівень життя. Вони роблять це з глибоким розумінням громадянського патріотичного обов'язку, з почуттям повноправного господаря своєї країни. Такий реальний демократизм радянського способу життя.

ІЗ СОЦІАЛІСТИЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ КОЛЕКТИВУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА ДО ХХІV З'ЇЗДУ КПРС ТА ХХІV З'ЇЗДУ КП УКРАЇНИ

Зараз вся наша країна широко готується гідно зустріти ХХІV з'їзд Комуністичної партії. Радянський народ включився в патріотичний рух — ознаменувати визначну подію трудовими досягненнями на всіх ділянках суспільно-політичного, економічного і культурного життя.

Наші вчені, викладачі, аспіранти, студенти, робітники і службовці разом з усіма готуються новими конкретними успіхами в галузі підготовки і виховання молодих спеціалістів, подальшого розвитку наукових досліджень, пропагандою політичних і наукових знань серед населення міста і області ознаменувати ХХІV з'їзд КПРС.

Виконавши зобов'язання, взяті на честь Ленінського ювілею, колектив університету бере нові соціалістичні зобов'язання:

В ГАЛУЗІ ІДЕОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ

1. Вести лекційну пропаганду серед трудящих міста, в колгоспах, радгоспах про успіхи, досягнуті радянським народом під керівництвом Комуністичної партії гортання соціалістичного змагання в будівництві комунізму, за рзня на честь ХХІV з'їзду партії.

2. Провести дні науки на підприємствах міста і в підшефних районах області (Котовському, Красноокнянському, Комінтернівському, Іванівському, Савранському).

3. Організувати зустрічі викладачів, студентів, співробітників

університету зі старими більшовиками, делегатами з'їздів партії.

4. Провести декаду під девізом: «Комсомол — сільській школі».

5. На факультетах, в наукових установах, гуртожитках оформити стенди, фотовітрини, виставки, фотомонтажі, присвячені історії та видатній діяльності Комуністичної партії, успіхам країни, республіки, області, колективу університету в комуністичному будівництві в період між ХХІІІ і ХХІV з'їздами КПРС.

6. Провести університетський огляд художньої самодіяльності і спортивну спартакіаду, присвячені ХХІV з'їзду КПРС.

В ГАЛУЗІ УЧБОВО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ

1. Успішно провести і скласти Ленінський залік «Ми справі Леніна і партії вірні», присвячений ХХІV з'їзду КПРС.

2. Підвищити ідейний і науковий рівень викладання. В лекційних курсах, семінарах, самостійній роботі студентів особливу увагу звернути на глибоке вивчення політики КПРС і Радянської держави.

3. Провести методичну конференцію викладацького складу з питань удосконалення учбово-виховної роботи зі студентами І-х курсів.

4. Створити університетську галерею відмінників навчання, ленінських та іменних стипендіатів.

5. Провести огляд-конкурс на кращий гуртожиток і кращу кімнату.

В ГАЛУЗІ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

1. В строк і успішно завершити виконання наукових досліджень по комплексним темам з питань розвитку і зміцнення союзу робітничого класу і селянства та його ролі в будівництві комуністичного суспільства в нашій країні, закономірностей соціалістичного відтворення, історії робітничого класу України та інших.

2. Завершити роботи по впровадженню у виробництво результатів найбільш важливих досліджень.

3. Внести обласному управлінню сільського господарства практичні рекомендації по підвищенню продуктивності птахівництва.

4. Виконати в 1970 році науково-дослідні роботи по господарській тематиці на суму мільйон карбованців.

5. Підготувати до видання 8 монографій і 5 збірників наукових робіт.

6. Підготувати до захисту 7 докторських і 27 кандидатських дисертацій.

7. Підготувати і провести 5 науково-теоретичних конференцій професорсько-викладацького складу і студентів, в тому числі і загальноуніверситетську, присвячену ХХІV з'їзду КПРС.

Заходи затверджені Радою університету 22 жовтня ц. р. та парткомом університету 24 жовтня 1970 р.

Хроніка університетського життя

Нещодавно в нашому університеті відбулася десята Всесоюзна конференція з актуальних питань випаровування горіння і газової динаміки дисперсних систем.

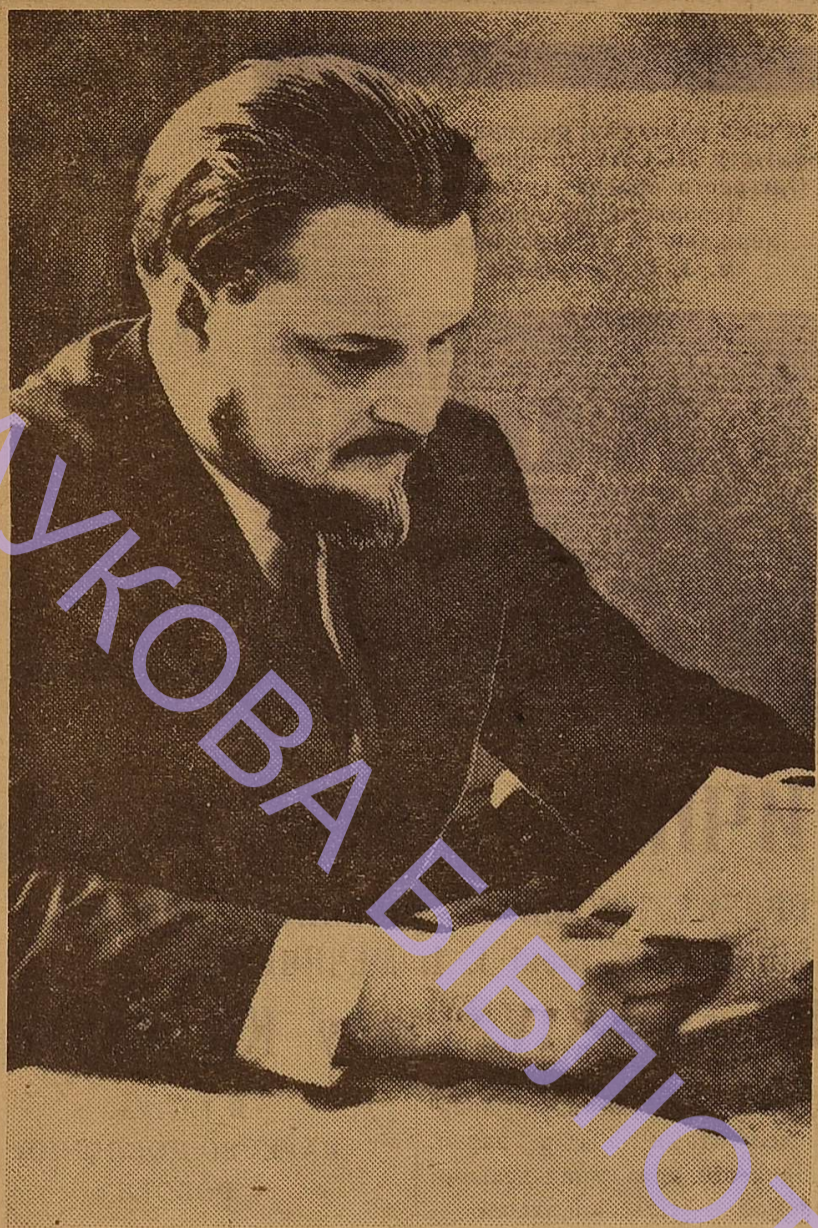
Працювало три секції: фізики аерозолей, горіння та газодинаміки. Було зачитано чимало доповідей провідними вченими країни, в тому числі і нашого університету.

На політінформації, що відбулась на філологічному факультеті, з доповіддю «Методи розкриття злочинів» виступив професор нашого університету В. П. Колмаков. Доповідач в доступній формі виклав ті методи, якими користуються криміналісти при розкритті злочинів.

Згідно наказу ректора університету введено посади заступників комендантів гуртожитків по політичній роботі на громадських засадах.

Ювілейна наукова сесія, присвячена 150-річчю з дня народження основоположника наукового комунізму Фрідріха Енгельса, що відбулась днями в нашому університеті, тривала 2 дні. Працювали 2 секції: суспільних та гуманітарних наук і природничих наук.

На пленарному та секційному засіданнях було заслухано чимало доповідей вчених нашого вузу.

Чималими успіхами зустріла свято Радянської Конституції кафедра філософії на чолі з професором Авеніром Івановичем Уйюмовим.

Члени кафедри успішно працюють над колективною роботою «Методологія системних досліджень». Є успіхи і у виконанні інших зобов'язань, взятих до XXIV з'їзду КПРС. Так, завершив докторську дисертацію доцент В. Костюк, закінчено роботу над декількома кандидатськими дисертаціями. Підготовлено до друку збірники з діалектичного матеріалізму і філософських питань природознавства. Це, звичайно, далеко не повний перелік того, з чим прийшла до свята кафедра.

На фото: професор, завідувач кафедри філософії А. І. Уйюмов.

Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

ГОЛОВНЕ — САМОСТІЙНА РОБОТА

Підготовка до семінарів складається з трьох етапів: уважне прослуховування і конспектування лекції; самостійна робота над першоджерелами і їх конспектування; виклад виступу на занятті з головних питань теми семінару.

Слухати лекцію, конспектувати її треба дуже уважно. Саме на лекції студент одержує знання, що стосуються характеристики історичної обстановки, яка викликала появу того чи іншого ленінського твору чи документу. Конспектування по суті одночасно є процесом засвоєння матеріалу, тому недопустимо зводити його до механічного переписування цілих сторінок, розділів, чи вдаватися, з другого боку, до крайностей — виписування окремих цитат, висновків тощо.

Необхідно, щоб конспект був коротким викладом змісту прочитаного. Для цього, можливо, окремі місця слід переробити декілька разів. Читати слід до того часу, поки вони не стануть зрозумілими.

Велику допомогу у складанні конспектів студенти одержують від викладачів під час індивідуальних консультацій. Корисним є також обмін досвідом конспектування. Він полягає в тому, що студенти зачитують один одному свої записи. Маючи конспекти обов'язкової літератури і виписки з допоміжної літератури та періодичної преси, можна приступити до третього етапу підготовки — до складання плану виступу на семінарі. В залежності від того, як підготовлений студент, ці плани-тези можуть бути більш чи менш описовими.

Припустимо, що мова на першому семінарському занятті піде про книгу В. І. Леніна «Що робити?». План виступу на цьому занятті може бути таким: а) історичні умови появи книги В. І. Леніна «Що робити?», піднесення робітничого руху в Росії на початку XX століття — перехід робітників від економічної боротьби до боротьби політичної, масові селянські рухи, студент-

ські виступи; б) необхідність створення самостійної політичної партії робітничого класу; важке становище в партії — роздрібленість, ідейні хитання, поширення «економізму»; «економізм» — різновидність міжнародного опортунізму; В. І. Ленін про необхідність боротьби проти «економізму» та міжнародного ревізюнізму. Лозунг «свобода критики» — тотожний намаганням ревізувати марксизм; в) боротьба марксистсько-ленінських партій проти ревізюнізму, догматизму та сектантства в сучасних умовах.

Кожен з названих підпунктів, на розсуд студента, може бути розширений, скажімо, такими даними: по пункту «а» записати коли, де, якого характеру були виступи робітників, чим закінчувалися тощо.

Оскільки студент повинен вміти надбання теоретичних і історичних знань пов'язувати з сучасними подіями, визначати значення тем, що вивчаються, для нашого часу, то великою допомогою для цього, як показує досвід, мають реферативні виступи з того чи іншого питання. Студент повинен за запропонованою викладачем, чи обраною самим студентом темою підготувати виступ на 10—12 хвилин. Наприклад, по темі семінару: «Книга В. І. Леніна «Що робити?» та другий з'їзд РСДРП» бажано, щоб студенти підготували такі реферати: «КПРС про значення ідеологічної роботи в сучасних умовах», «Зростання ролі КПРС в період будівництва комунізму».

Для засвоєння студентами курсу історії КПРС і кращої підготовки їх до семінарів кафедра історії КПРС проводить групові, тематичні та індивідуальні консультації. Ці консультації студенти, звичайно, повинні регулярно відвідувати. Користь від цього буде чимала.

З. БЕРЕЗНЯК,
доцент кафедри історії КПРС.

Студенти університету, члени товариства Червоного Хреста, успішно оволодівають медичними знаннями.

НА ФОТО: На заняттях студенти історичного факультету, активісти товариства Червоного Хреста, опановують навиками подання першої медичної допомоги.

Фото М. АТАМАНОВА.

Наша Радянська Конституція — найдемократичніша в світі. Вона гарантує кожному громадянину політичні і соціальні права.

Вчитись, удосконалити свої знання, глибоко займатись дослідженням тієї галузі науки, до якої та чи інша людина виявила найбільший нахил, в нашій країні має право кожний, незалежно від національності і станового походження та статті.

За роки радянської влади чимало дітей робітників, колгоспників, інтелігенції стали видатними вченими, захистили дисертації.

І ось зовсім недавно, в листопаді, захистили дисертації викладач кафедри наукового комунізму Л. О. Кошуба та старший викладач кафедри політекономії Н. О. Пільгуй.

Л. О. Кошуба працювала над актуальною темою для нашого часу — «Діяльність комсомолу України по трудовому вихованню сільської молоді (1961—1968 рр.).

Офіційні опоненти доктор історичних наук Московського університету В. З. Дробишев та кандидат історичних наук, доцент

Одеського політехнічного інституту П. П. Лопата відзначили, що дисертантка збрала великий і цікавий матеріал про діяльність сільських комсомольських організацій Півдня України. Вона в своїй роботі показала нові форми трудового виховання сільської молоді і внесла цінні пропозиції по дальшому удоскоhlenню комсомольської діяльності.

Захист пройшов успішно.

Старший викладач кафедри політекономії Н. О. Пільгуй працювала над темою «Критики буржуазних концепцій, що заперечують неминучість революційної заміни капіталізму соціалізмом». Керівник дисертації — О. Т. Лобунець. Офіційні опоненти доктор економічних наук, професор Київського університету Р. Х. Васильєва та кандидат економічних наук, доцент Одеського інституту інженерів морського флоту В. В. Веселаго високо оцінили роботу Н. О. Пільгуй. На засіданні вченої ради всі одностайно проголосували за те, щоб присудити дослідниці вчений ступень кандидата економічних наук.

НАША ВІДПОВІДЬ

5 грудня — День Конституції СРСР. До цього свята ми вже звикли, як і до того — що дала нам Конституція СРСР.

Першого вересня для всіх юнаків і дівчат Країни Рад відкриваються двері в світлі, просторі, красиві школи, в вищі учбові заклади. Молодь може вільно обирати собі професію за своїми здібностями, смаками. Про це не можуть мріяти там, де панує капітал.

Право на навчання дало і нам, сестрам, змогу вступити у цьому році на філологічний факультет Одеського державного університету. Університет тепер став для нас таким же рідним й близьким,

яким він був для наших батьків. Бо і батьки закінчили університет, також філологічний факультет.

Мрія наших батьків здійснилася. Вони здобули професію вчителя, стали майстрами педагогічної справи. І здобули освіту вони, дякуючи Конституції СРСР, яка дає право на освіту.

Ми прагнемо якомога краще навчатися. На піклування Радянської влади про нас, молодь, ми відповідаємо відмінними оцінками.

Аліса і Таїса ХРАМОВИ,
студенти філологічного факультету.

Цікаво і корисно

Нещодавно на черговому засіданні наукового студентського гуртка історії КПРС, що діє на історичному факультеті, з доповіддю «Рідкісні твори класиків марксизму-ленізму в науковій бібліотеці Одеського держуніверситету» виступив головний бібліотекар ОДУ В. С. Фельдман. Доповідь була вислухана з великим інтересом, бо Віктор Семенович — знавець своєї справи, він любить книгу понад усе.

За 25 років руки В. С. Фельдмана перебрали тисячі книг. Він оволодів багатьма спеціальностями бібліотечної справи, але вирішальною є його робота в фондах і запасниках. У великій мірі завдяки йому основний фонд бібліотеки збагатився значною кількіс-

тю книг. І Віктор Семенович зараз, безперечно, кращий знавець фондів бібліотеки.

Доповідач розповів членам гуртка про рідкісні екземпляри книг К. Маркса і Ф. Енгельса, В. І. Леніна, що зберігаються в науковій бібліотеці, про їх цінність, а також історію того, як вони з'явилися в бібліотеці.

Засідання було, безперечно, дуже цінним і збагатило присутніх знаннями про книгу. Доповідач вказав також на значення книги в житті людини і про ті рідкісні екземпляри класиків марксизму-ленізму, які має в своїх фондах наша бібліотека.

В. ВОЄВОДИН,
староста гуртка.

КОНТРОЛЕРИ ВЧАТЬСЯ

Нещодавно відбулося заняття постійно діючого семінару народних контролерів. Голова головної групи народного контролю В. О. Цветков повідомив про порядок денний і надав слово для доповіді секретарю парткому університету доценту Л. Х. Калуст'яну, який прочитав доповідь «Ленінські принципи народного контролю».

Робота народних контролерів, сказав Л. Х. Калуст'ян, — велика допомога ректорату, парткому, господарським організаціям нашого вузу. І їх робота заслуговує поваги. В. І. Ленін вбачав в контролерах вияв влади народу. Вони — частина організаторської роботи будь-якої ділянки державного апарату.

Контролювати виконання рішень, прийнятих партійними зборами, ректоратом, безперечно, допомагають народні дозорці. Вони також в'ясняють причини, що породжують недоліки в роботі.

В. І. Ленін, вказав доповідач, говорив, що сила контролю — в його масовості, оперативності. А цього про нашу армію контролерів ми ще сказати не можемо. Особливо це стосується оперативності контролю за тим, чи виконується прийняте рішення.

Так, наприклад, в жовтні відбулись партійні збори на факультеті романо-германської філології, де мова йшла про недоліки в роботі однієї з лабораторій. Було доручено групі народного контролю факультету розібратись в цій справі. Але до цього часу нічого не вирішено, заходів

ніяких для ліквідації недоліків не вжито.

Те ж саме і на геолого-географічному факультеті. На сигнал треба реагувати швидко, справа мусить вирішуватись оперативно, бо інакше втрачається авторитет і повага до народних контролерів.

Як говорив В. І. Ленін, в цій справі потрібна не тільки оперативність, але й ретельність перевірки і об'єктивність у вирішенні питання. Органи народного контролю повинні не тільки викривати, а й домагатись ліквідації викритих недоліків. А в цій справі потрібна партійна принциповість.

Крім того, мало тільки викрити недоліки і домогтись їх ліквідації. Треба, щоб про даний факт було поінформовано широку аудиторію. Це можна зробити через стінну пресу, нашу багатотиражку, які, на жаль, мало цим займаються.

Робота групи народного контролю буде дійовою, якщо до складу її входять люди принципові, ділові, коли вони безперервно будуть зв'язані з масами, будуть в руці їх. Тоді лише можна буде побачити недоліки, знайти винних.

Народні контролери — помічники наші, сказав на закінчення секретар парткому Л. Х. Калуст'ян, вони допомагають нам і в учбовому процесі, де є боржники, і особливо в призначенні стипендії, де часто бувають підроблені довідки, і в господарських питаннях, і в питаннях дисципліни.

З другого питання про завдання народних контролерів на 1970—1971 навчальний рік виступив проректор по учбовій роботі доцент Д. І. Поліщук.

Перше і основне завдання групи народного контролю, як вказав доповідач, є сумлінне ставлення кожного з членів її до своїх обов'язків. Правда, не можна сказати, що всі контролери погано працюють. Але все ж, на жаль, є і такі. Очевидно, саме з вини контролерів, які несвоєчасно повідомили відповідні організації, чи несвоєчасно виявили це становище, нові лодки, закуплені профкомом, вийшли з ладу. Чимало обладнання стало непридатним для користування через безгосподарність. До державного майна повинні з великою відповідальністю ставитись всі, а не тільки ті, хто за нього відповідає. А народні контролери мусять виявляти факт байдужого ставлення до майна і вимагати відповідальності за допущені порушення.

В обов'язки контролерів входить також контроль за виконанням наукових робіт, навантаженням викладачів, їх дисципліною. В полі їх зору мусять бути також студентські гуртожитки, де щороку маємо 14—17 тисяч збитку.

Завдання народних контролерів в новому навчальному році — своєчасно зреагувати на сигнал, ретельно розібратись в справі, об'єктивно підійти до її вирішення, домогтись швидкого усунення вказаного недоліку.

Народні контролери повинні активно допомагати парткому, адміністрації у викритті, швидкій ліквідації недоліків, які ще є в житті нашого університетського колективу.

Сумлінна в роботі, дисциплінована і просто хороша людина, — такою знають прибиральницю головного корпусу Л. КРОХМАЛЬ. День Конституції СРСР вона зустріла разом з усім нашим колективом, чесно виконуючи покладені на неї обов'язки.

Фото В. ШИШІНА.

МОЇ ВРАЖЕННЯ

В ОДУ є аудиторії, про які мені хотілось би розповісти. В них знаходиться апаратура для програмованого навчання.

Ці аудиторії мало чим відрізняються від звичайних. Ті ж столи, за якими працюють студенти. Але перед кожним з них є невеликий апарат. Оцей апарат допомагає нам, іноземним студентам, засвоювати російську мову. Я дові-

дався, що апаратура розроблена вченими Одеського університету. Спасибі їм за те, що вони створили нам умови для вивчення російської мови.

Томас ЄРОВСЬКИЙ, студент першого курсу механіко-математичного факультету з Німецької Демократичної Республіки.

ДОБРЕ ПОЧИНАННЯ

Правове виховання нинішнього покоління в душі збереження соціалістичної законності, попередження порушень є одним з завдань органів правосуддя, громадських організацій. У вирішенні цих питань велике значення має широка пропаганда радянських законів. Одним з таких заходів було проведення міської юридичної вікторини з учнями старших класів середніх шкіл міста. Малося на меті ознайомити старшокласників з громадянськими, трудовими і державно-правовими законами, а також виявити здібності їх до юриспруденції.

Вікторина, що проводиться в школі № 116, має бути свого

роду тренуванням перед проведенням міської юридичної вікторини, до участі в якій залучатимуться учні міських шкіл. В ній активну участь візьмуть студенти-юристи нашого університету. А це добре начинання сприятиме тіснішому зв'язку факультету з школами.

Зараз розробляється тематика міської вікторини. Думаємо, що в проведенні її нам допоможуть комітет ЛКСМУ, партійна організація університету, відділ народної освіти, міськком комсомолу і, звичайно ж, комсомольці юридичного факультету.

В. СТРАТУЛАТ, студент 4-го курсу юридичного факультету.

Чимало прекрасних робітників є в наших експериментальних майстернях. Вони допомагають нашому колективу виконати ряд зобов'язань, взятих на честь XXIV

з'їзду КПРС. Серед них і В. КУШНІРЕНКО. Свято радянської Конституції він зустрів гарними показниками в роботі. Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

ЛУНОХОД. МІСЯЦЕХІД.

СЛОВО ПРО СЛОВО

17-го листопада ц. р. в історії освоєння космосу сталася видатна подія: на Місяць зробила м'яку посадку радянська автоматична станція «Луна-17», по трапу з якої на територію природного супутника нашої планети зійшов самохідний апарат «Луноход-1». І з одержанням цієї сенсаційної звістки в мовах світу з'явилося ще одне нове слово — луноход. Цікаво відзначити, що це нове слово, наприклад, в англійську та японську мови ввійшло без перекладу його на свою рідну мову. В інших мовах за структурною моделлю слова «Луноход» було утворене нове слово з відповідних рідномовних елементів. В українській мові таким новим словом стало слово «місяцехід».

Неологізми «луноход», «місяцехід», за своєю структурою — складні слова, другим компонентом яких є слово «ход», «хід». Чи були до цього часу в російській та українській мовах складні слова з цим компонентом? Були.

Ми переглянули академічні словники російської та української мови і виявили в них 16 складних слів із компонентом «ход» у російській мові і 14 слів із компонентом «хід» в українській. Серед них найстаровиннішим є слово «пешеход» — XIV ст. У XVIII ст. з'явилося ще два слова — «скороход», «скорохід» «ти-

ходоход—тихохід». У XIX ст. такого типу складних слів було утворено в російській мові шість, а в українській — чотири: «пароход — пароплав», «мореход — мореплавець», «ледоход — льодохід», «самоход — самохід», «дымоход — дымохід», «теплоход — теплохід». У радянську епоху складних слів цієї структурної моделі в академічних словниках зареєстровано сім: «вездеход — всюдихід», «турбоход — турбохід», «турбоэлектроход — турбоэлектрохід», «дизель-электроход — дизель-электрохід», «паротеплоход — паротеплохід», «плотоход — плотохід», «атомоход — атомохід». Отже, неологізми «луноход», «місяцехід» мають своїх предків: вони утворились у наших мовах за давньою структурною моделлю, яка помітно активізувалась саме в радянську епоху.

Та уважний читач не міг не помітити, що семантичні взаємини між першим і другим компонентом у наведених складних словах не однакові. Так, наприклад, слова пішоїд, скорохід, самохід називають одну з істотних ознак руху; слова теплохід, атомохід, називають силу, за допомогою якої відбувається рух; словами

димехід, плотохід, називають пристрій, через який відбувається рух. Таким чином, неологізми «луноход», «місяцехід» за значенням із більшістю своїх структурних родичів не ідентичні, бо вони називають місце руху. І з цього погляду «луноход» і «місяцехід» за свого найближчого семантичного предка можуть визнати тільки одне російське слово — мореход; «той, що ходить, плаває морями». Правда, семантично близьким до слів «луноход», «місяцехід» — є і неологізм радянської епохи «вездеход» — «всюдихід».

Та слова «луноход», «місяцехід» мають не тільки структурних і семантичних предків. Вони, незважаючи на свій «дитячий» вік, мають уже і нащадків. Так, у нашій пресі як синонім до слів «луноход», «місяцехід» з'явилося слово «пылеход — пилохід» у значенні — «той, що ходить по поверхню місяця»; «марсохід» — «самохідний апарат, який буде ходити по Марсу»; «планетохід» — самохідний апарат, що в майбутньому буде ходити по будь-якій планеті.

«Луноход», як дослідник Місяця, прокладає нові шляхи в освоєнні космосу, а його назва збагатила словниковий запас багатьох мов світу і прокладає шлях до інтернаціоналізації лексики.

А. МОСКАЛЕНКО.

НЕЗАБАРОМ—СЕСІЯ. ЯК ВИ ВІДВІДУЄТЕ ЗАНЯТТЯ?

Нещодавно рейдова бригада газети «За наукові кадри» провела рейд о 8.30 ранку в гуртожитках № 4, № 5 університету. На цей час було виявлено чимало студентів, які менш за все думали побувати на лекціях, практичних, семінарських заняттях. Одні висипались у ліжку, інші — займались господарськими справами...

30 листопада ц. р. редакція вирішила провести перевірку відвідування занять студентами 4-х курсів усіх факультетів. Було виявлено серйозні факти порушення трудової дисципліни.

Так, група студентів фізичного факультету нараховує 28 чол., а на занятті були присутні лише

10. На чолі з старостою групи Ю. Молчановим не відомо, де були і що робили в цей час 18 студентів. Серед прогульників — В. Обушний, С. Некрасов В. Ізрайкін та інші. Ці прізвища добре відомі керівництву факультету, його громадським організаціям. Мабуть цих товаришів захоплює «слава» студентки цього ж факультету Л. Коваленко, яка за невідвідування занять виключена з університету.

Водночас справила хороше враження група напівпровідників, де всі студенти, за винятком двох хворих, були на лекції. Очевидно тут проникнуті почуттям відповідальності за стан дисципліни ком-

сорт групи М. Спиріхіна, староста Н. Городецька, вся група в цілому.

Викликає занепокоєння відвідування занять студентами 4-го курсу російського відділення філологічного факультету. Імена прогульників тут відомі: це Л. Лаврига, Є. Даниленко, Г. Олексюк, О. Талпа, О. Печьонкіна, М. Никоненко. Як можуть налагоджувати дисципліну у групах старости Т. Вознюк, Є. Даниленко, які й самі не з'явилися на лекції? Турбує стан відвідування лекцій і студентами історичного, біологічного факультетів.

Порівнюючи з іншими факультетами кращим, але не бездоган-

ним, було відвідування на хімічному, геолого-географічному, юридичному факультетах та на факультеті романо-германської філології.

Під час перевірки в окремих групах не було журналів обліку відвідування. У ряді груп облік своєчасно старостами не ведеться.

Подієвидно ще відчутне ліберальне ставлення окремих керівників факультетів, громадських організацій до порушників трудової дисципліни.

Як може керівництво факультету романо-германської філології терпіти такого студента англійського відділення, як М. Стрекалов, який пропустив майже всі заняття семестру. Лише за один

тиждень він пропустив 31 годину занять. Звісно, яка може бути успішність у цього горе-студента.

Чи не пора керівництву факультету подумати про доцільність перебування М. Стрекалова на студентській лаві?

Впадає в очі байдужість деяких викладачів до відвідування їх лекцій, практичних і семінарських занять студентами. Важко зрозуміти поведінку викладача механіко-математичного факультету доцента В. О. Плотникова, який став на антипедагогічний шлях, ігноруючи заходи парткому та ректорату в боротьбі за трудову дисципліну.

Рейдова бригада газети «За наукові кадри».

УНІВЕРСИТЕТ ДО ЮВІЛЕЮ Лесі Українки

Ювілей відомої української поетеси Лесі Українки широко відзначатиметься в нашій країні. Наш університет 100-річчя з дня народження письменниці відзначить рядом заходів.

Ювілейним комітетом університету планується 21—22 лютого 1971 року провести наукову конференцію викладачів і студентів філологічного, історичного факультетів та факультету романо-германської філології. В січні ж буде влаштована виставка про творчість письменниці в приміщенні наукової бібліотеки, а також виставка дипломних та курсових робіт на філологічному факультеті.

Наші вчені і студенти прочитають ряд лекцій як в стінах університету, так і в робітничих аудиторіях та в селах області.

Один з вечорів буде присвячено конкурсу декламаторів, що складатиметься з двох програм — обов'язкової і вільної. На цьому ж вечорі буде переглянуто документальний фільм «Лісова пісня».

Студентське наукове товариство філологічного факультету має випустити бюлетень, присвячений ювілею поетеси. Планується також зустріч в гуртожитку з стипендіатом ім. Лесі Українки.

Викладачі, співробітники і студенти нашого вузу відвідають ряд вистав українського музично-драматичного театру ім. Жовтневої революції, які потім будуть обговорені.

Крім того, редакція газети «За наукові кадри» має до ювілею поетеси на своїх сторінках опублікувати ряд матеріалів, а також випустити святковий номер газети.

В день 100-річчя від дня народження всевітньо відомої української письменниці відбудеться урочистий вечір, на якому буде прочитано доповідь про життєвий і творчий шлях Лесі Українки. На закінчення вечору — концерт.

Ректорат, профком, комітет ЛКСМУ і студклуб оголошують

КОНКУРС ДЕКЛАМАТОРІВ,

присвячений 100-річчю з дня народження

Лесі Українки

Конкурс складається з обов'язкової і вільної програми. До обов'язкової програми входить одна із поезій Лесі Українки («Досвітні огні», «Слово, чому ти не твердая криця?», «На вічну пам'ять листочкові...», «У чорну хмару збралася туга моя»).

Вільна програма передбачає один вірш за вибором учасника конкурсу із перлин світової поезії.

Конкурс відбудеться 15—16 лютого 1970 р.

У ньому можуть взяти участь всі бажаючі.

Переможці конкурсу нагороджуються дипломами I ступеня, пам'ятними призами або грошовими преміями (3), дипломами 2 ступеня, грошовими преміями або пам'ятними призами (3), дипломами 3 ступеня і грамотами (5).

Заявки на конкурс подаються до 1 лютого 1971 року в студклуб. У заяві вказується прізвище, факультет, курс або установа, кафедра, посада.

Слово, чому ти не твердая криця?

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здимає вражі голови з плеч?

Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллеш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...

Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на віху, на смуток мені.

Слово, моя ти єдина зброе,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброе моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

ДОСВІТНІ ОГНІ

Ніч темна людей всіх потомлених скрила
Під чорні, широкі крила,
Погасли вечірні огні;
Усі спочивають у сні.
Всіх владарка ніч покорила.

Хто спить, хто не спить, — покорись темній силі!
Щасливий, хто сні має мийлі!
Від мене сон милий тіка...
Навколо темнота тяжка,
Навколо все спить, як в могилі.

Привиддя лихі мені душу гнітили,
Повстати ж не мала я сили...
Зненацька проміння ясне
Од сну пробудило мене, —
Досвітні огні засвітили!

Досвітні огні, переможні, урочі,
Прорізали темряву ночі,
Ще сонячні промені сплять, —
Досвітні огні вже горять.
То світять їх люди робочі.

Вставай, хто живий, в кого думка повсталала!
Година для праці настала!
Не бійся досвітньої мли, —
Досвітній огонь запали,
Коли ще зоря не заграла.

* * *

У чорну хмару збралася туга моя,
Огнем-блискавицею жаль мій по ній розточився,
Ударив перуном у серце,
І рясним дощем полились мої сльози.
Промчалась та буря-негода палка надо мною,
Але не зломил мене, до землі не прибила,
Я гордо чоло підвела,
І очі, омиті сльозами, тепер поглядають ясніше,
І в серці моїм переможні співи лунають.
Весняная сила в душі моїй грає,
Її не зломил зимові морози міцні,
Її до землі не прибили тумани важкі,
Її не розбила і ся перелітна буря весняна.
Я вийду сама проти бурі
І стану, — помір'єм силу!

НА ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ...

Ой палка ти була, моя слів,
піоне!
Як тебе почала я співати,
В мене очі горіли, мов жар,
І зайнявся у грудях пожегар.
Хтіла я тебе в серці сховати,
Та було моє серденько тісне,
Ой палка ти була, моя пісню!
Так, була моя пісня палка, пожарина.
Вислухала товаришка спів, Ой, глядіть, знову іскорка
Мов троянда, уся паленіла, блнсе!
І сльоза в неї в очах бриніла Ти занадто палка,
Від гарячих, невтримливих моя пісню!